

BERGARAN EMAKUMEENGANAKO INDARKERIA-KASUEN ATENTZIOAN PARTE HARTZEN DUTEN ERAKUNDEEN ETA UDAL-SAILEN ARTEKO

I. KOORDINAZIORAKO PROTOKOLOA

Begarako Udala

Osakidetza

ARANZADI *ikastola*
Kalitatezko Euskal Heziketa

San Martin Agirre
herri eskola

IPINTZA

Bigarren Hezkuntzako Institutua

Begarán, 2011ko azaroan

AURKIBIDEA

AURKEZPENA	3
A) KOORDINAZIORAKO PROTOKOLOA	8
1. Helburu orokorra	8
2. Helburu zehatzak	8
3. Sinatzaileen betebeharrak.....	9
4. Koordinazioan parte hartuko dutenak	9
5. Koordinazioaren ezaugarriak	9
B) JARDUERA-PROTOKOLOA	12
1. Printzipio orokorrak	11
2. Bergarako osasun-zentroaren jarduna.....	12
3. Bergarako Ertzaintzaren jarduna	15
4. Bergarako Udaltzaingoaren jarduna	18
5. Bergarako Epaitegiaren jarduna.....	19
6. Bergarako Udaleko Gizarte Zerbitzuen jarduna.....	21
7. Bergarako ikastetxeen jarduna	23
PROTOKOLOAREN SINATZAILEAK	25
 ERANSKINA	
HARREMANETARAKO GIDA	26

AURKEZPENA

Emakunderen EAE-ko Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako V. Planean garbi jasotzen den modura **emakumeen aurkako indarkeria, gizon eta emakumeen arteko desberdintasunaren adierazpen larrienetako bat da eta beraz, ezinbestekoa eta premiazkoa da** giza eskubideen urraketa larri eta onartezin **horren aurka lan egitea**. Horretarako, epe laburrean aritzea ezinbestekoa da, biktimak babesteko eta haiei arreta eskaintzeko neurriak eta baliabideak sortuz. Gainera, emakumeen aurkako indarkeria gizonen eta emakumeen arteko desberdintasunaren ondorio dela erakusten duten sentsibilizazio eta prebentzio ekintzak lehentasun handikoak dira hura erabat desagerrarazteko bidean.

Emakumeen aurkako indarkeriatzat zer hartu behar den Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako otsailaren 18ko **4/2005 Legeak berak jasotzen du: *sexu arrazoiagatik egindako edozein ekintza bortitz, ondorioz, min fisikoa, sexuala edo psikologikoa dakarrena edo ekar dezakeena edo emakumeari sufrimendua eragin diezaiokeena, horrelako ekintzak egiteko mehatxua, derrigortzea edo askatasun arbitrarioa ukatzea ere barnean hartuta, bai bizitza publikoan bai pribatuan.***

Emakumeen aurkako indarkeriatzat zer jotzen duen jasotzeaz gainera, 4/2005 Legeak gai honi dagokionez **euskal herri-administrazioen eginkizunak** zein diren zehatz jasotzen ditu

- Batetik, ikerketa, prebentzioa eta prestakuntzari dagokionez.
- Eta bestetik, etxeko tratu txarren eta sexu-erasoen biktimentzako arreta eta babesari dagokionez.

Ikerketa, prebentzioa eta prestakuntzari dagokionez, 4/2005 Legeak euskal herri-administrazioentzako honako eginkizunak jasotzen ditu:

51. artikulua.– Ikerketa.

1.– *Euskal herri-administrazioek emakumeen aurkako indarkeria-mota ezberdinen arrazoiak, ezaugarriak, arazoa identifikatzeko zailtasunak eta ondorioak iker daitezen sustatuko dute. Era berean, indarkeria horiek erazteko eta horien ondorioak konpontzeko aplikatzen diren neurrien eraginkortasuna iker dadin ere bultzatuko dute.*

2.– *Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundeak aldi-aldi ebaluatu egingo du zein den Euskal Autonomia Erkidegoan emakumeen aurkako indarkeriaren arloan dauden baliabideen eta programen eraginkortasuna eta irismena. Horretarako, inplikaturik dauden gainerako euskal herri-administrazioek informazioa emango diote beren ardurapean dituzten baliabideei eta programei buruz.*

3.– *Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundeak aurreko paragrafoan aipatutako ebaluazioaren berri emango dio Eusko Legebiltzarrari.*

52. artikulua.– Prebentzioa.

Lege honetan jasota dauden gainerako neurri prebentiboak kontuan izan behar badira ere, euskal herri-administrazioek, beren eskumen-eremuan eta modu koordinatuan, sentsibilizazio-kanpainak egin behar dituzte emakumeen aurkako indarkeria prebenitzeko eta ezabatzeko.

53. artikulua.– Prestakuntza.

1.– *Euskal herri-administrazioetan langileak prestatzeko eskumena duten erakundeek, Emakunde-Emakumearen Euskal Erakundearekin lankidetzan, emakumearen aurkako indarkeria kasuetan esku hartzen duten langileek prestakuntzaren arloan dituzten beharrezkoen diagnostika egin behar dute, eta aldi-aldi eguneratu; eta diagnosi horren arabera profesional-taldeek dituzten beharrezkoen egokitzeko prestakuntza-programak jarriko dira abian.*

2.– *Euskal herri-administrazioek, betiere, emakumeen aurkako indarkeria prebenitzen eta ezabatzen eta biktimak zaintzen eta haiei laguntzen diharduten erakunde pribatuetako langileek prestakuntza jaso dezaten lagunduko dute.*

Etxeko tratu txarren eta sexu-erasoen biktimentzako arreta eta babesari dagokionez, berriz, 4/2005 Legeak euskal herri-administrazioentzako honako eginkizunak jasotzen ditu:

54. artikulua.– Poliziaren babesa.

Euskal herri-administrazio eskudunek prestakuntza espezializatua eman behar diete emakumeen aurkako indarkeriaren biktimei laguntzeko eta babesa emateko dauden poliziako kideei. Era berean, beharrezko prestakuntza eta baliabideak emango dizkiete euskal poliziei emakumeen aurkako indarkeria-egoeretan esku hartzerakoan eraginkortasunik handiena lortze aldera, eta, bereziki, etxeko tratu txarren biktima direnen babeserako onartzen diren neurri judizialen betearazteari eta kontrolari dagokionez. Horren guztiorren helburua, hain zuzen, biktimen segurtasuna bermatzea eta biktima horiek, beren borondatearen aurka, beren etxebizitzak utzi behar izatea saihestea da.

55. artikulua.– Laguntza juridikoa.

Autonomia Erkidegoko herri-administrazioek beharrezko neurriak jarri behar dituzte etxeko tratu txarrak eta sexu-erasoak jasan dituztenek laguntza juridiko espezializatua, doanekoa, berehalakoa, integrala eta eskuerakoa izan dezaten. Laguntza horren barruan sartuko da prozesu penaletan akusazioa aurrera eramatea, eta, banaketa-, deuseztasun- eta dibortzio-kasuetan demanda zibilarren aurretik behin-behineko neurriak hartzeko eskatzea, edo izatezko elkarteetan kasuan kautelazko neurriak hartzeko eskatzea.

56. artikulua.– Laguntza psikologikoa.

1.– *Euskal herri-administrazioek, beren eskumen eremuan, laguntza juridiko eta psikologiko urgentea, doakoa, espezializatua eta deszentralizatua bermatu behar diete etxeko tratu txarren eta sexu-erasoen biktima direnei.*

2.– *Autonomia Erkidegoko Administrazioak beharrezko bitarteko pertsonalak eta materialak ezarri behar ditu Euskal Autonomia Erkidegoko epaitegietan eta auzitegietan peritu bidezko froga psikologikoak egin ahal izan daitezen, froga horiek beharrezkotzat jotzen badira etxeko tratu txarren eta sexu-erasoen existentzia eta larritasuna egiaztatzeko.*

57. artikulua.– Harrera-pisuak eta larrialdietarako zerbitzuak.

1.– *Foru- eta toki-administrazioek, beren eskumenen eremuan, etxeko tratu txarren biktimek dituzten aldi baterako babes- eta bizileku-premiei erantzuteko harrera-baliabide nahikoak izango direla bermatuko dute.*

2.– *20.000 biztanletik gorako udalerrri guztiek eta kopuru hori gainditzen duten mankomunitateek (eratuta daudenek edo sortuko direnek) harrera-pisuak izan behar dituzte, etxeko tratu txarren biktimek dituzten aldi baterako babes- eta bizileku-premia larriei erantzuteko.*

3.– *Euskal herri-administrazio eskudunek hau bermatuko dute: lurralde historiko bakoitzean harrera berehala egiteko gizarte-zerbitzu bana egongo dela gutxienez. Zerbitzu horrek urte osoan eguneko 24 orduetan lan egingo du, eta gutxienez ondoko ezaugarriak beteko ditu:*

a) *Etxeko tratu txarren edozein biktimaren eskura egotea, biktima horiek urgentziaz eta aldi baterako babesa eta bizilekua behar badute, beren egoera pertsonala, juridikoa edo soziala edozein dela ere.*

b) *Pertsonal espezializatu nahikoa izatea lehenengo arreta psikosoziala eskaintzeko, eta biktimei osasun zentroetara, polizia-bulegoetara edo lehen momentuan beharrezkotzat jotzen diren beste zenbait lekutara laguntzeko.*

c) *Biktimen nahiz zerbitzuko langileen osotasun fisikoa babesteko beharrezkoak diren segurtasun-baldintzak izatea.*

d) *Zubi-lana egitea existitzen diren beste gizarte- eta harrera-baliabideetara iritsi ahal izateko.*

4.– *Autonomia Erkidegoko Administrazioak erregelamenduz ezarriko ditu aurreko hiru paragrafoetan aipatutako harrera-baliabideek, kalitateari eta funtzionamenduari dagokionez, bete beharreko gutxienezko irizpide eta baldintzak. Erregelamendu horrek, betiere, ondokoa*

bermatzeko neurriak jaso behar ditu:

- a) Aldi baterako babes- eta bizileku-premia larria duten biktimek, beste edonora ezin badute jo, harrera baliabideetara jo ahal izatea, biktima horien egoera pertsonal eta soziala edozein dela ere.
- b) Harrera-baliabideen ardura duten erakundeen artean koordinazioa egotea, bai eta erakunde horien eta etxeko tratu txarren biktimentzat dauden gainerako zerbitzuen eta baliabideen artean ere.
- c) Mugikortasun geografikoa: horrela, segurtasun arrazoiak direla-eta beren udalerrira utzi behar duten eta utzi nahi duten emakumeek beste udalerrira batzuetan dauden harrera-pisuetara jo ahal izan dezaten.
- d) Segurtasun-neurriak eta biktimei laguntzeko eta sostengua eskaintzeko zerbitzuak egotea, emakume horiek harrera-etxeetan dauden bitartean.

58. artikulua.– Prestazio ekonomikoak.

1.– Lege honetako seigarren azken xedapenean ezarritakoarekin bat, batetik, etxeko tratu txarren biktimak salbuetsita daude oinarrizko errenta jasotzeko legez ezarrita dagoen gutxieneko adin-muga aplikatuzetik, eta bestetik, etxeko tratu txar egoera bat dela-eta ohiko etxebizitza utzi behar duten eta beste pertsona batzuenen integratzen diren pertsonak, inola ere, oinarrizko errenta jasotzeko eskubidea daukate, harrera egin dietenak senitartekoak izan ala ez, baldin eta errenta hori jasotzeko exijitzen diren beste betekizunak betetzen badituzte.

2.– Halaber, eta pertsona horiek ekonomikoki autonomoak izatea eta bizitza normalizatura itzultzea bultzatzearen, aldi baterako harrerako pisuetan edo zentroetan babestuta dauden etxeko tratu txarren biktimek; inola ere, oinarrizko errenta jasotzeko eskubidea izango dute, baldin eta errenta hori jasotzeko exijitzen diren beste betekizunak betetzen badituzte, nahiz eta pertsona horien oinarrizko mantenua pisu edo zentro horiek bete.

3.– Gizarte-zerbitzuek aurrekontu-partida bat izango dute urgentziako prestazio ekonomikoetarako. Prestazio horien helburua, hain zuzen ere, etxeko tratu txarren biktimek bizirik irauteko dituzten oinarrizko beharrienei berehala erantzutea da, biktima horiek eskubide osoz jaso ditzaketan gainerako prestazio ekonomikoak ematea izapidetzen den bitartean.

4.– Erregelamenduz ezartzen diren baldintzetan, Eusko Jaurlaritzak ezohiko laguntzak eman diezazkieke etxeko tratu txarren eta sexu-erasoen biktimei, ebaluatu eta egiaztatu daitezkeen beharrienei pertsonalak arintzeko, baldin eta organo eskudunek ziurtatu badute ez dutela ohiko laguntzarik jasotzen, edo horiek jaso arren laguntzon kopurua ez dela nahikoa egoera horiei aurre egiteko.

59. artikulua.– Etxebizitza.

1.– Funtz publikoekin finantzaturako etxeen esleipenean, euskal herri-administrazio eskudunek lehentasuna emango diete etxeko tratu txarrak jasotzearen ondorioz beren etxebizitzak utzi behar izan dituztenei. Horretarako, pertsona horien egoera sozioekonomikoa eta erregelamenduz ezartzen diren gainerako baldintzak hartuko dira kontuan.

2.– Euskal herri-administrazioak elkarren artean koordinatuko dira etxeko tratu txarren biktima direnei beharrezko etxebizitza-baliabideak bermatzeko, bai babeseko etxebizitzak, bai aldi baterako harrerako pisuak. Autonomia Erkidegoko Administrazioak erreserbak eta bestelako neurriak ezarriko ditu aurreko helburu hori betetzeko.

60. artikulua.– Laneratzea.

1.– Erregelamenduz ezartzen diren baldintzetan, etxeko tratu txarren biktimek lehentasunezko eskubidea izango dute beren profiletara egokitzen diren eta erabat edo zati batean euskal herri-administrazioetako funtsekin finantzatuta dauden enplegurako prestakuntza ikastaroak egiteko. Horretarako, kupoak edo bestelako neurriak ezarriko dira.

2.– Arauz ezartzen diren baldintzetan, etxeko tratu txarren biktimak lanerako kontratatzea eta langile autonomo edo kooperatibako bazkide gisa eratzea sustatuko du Eusko Jaurlaritzak.

61. artikulua.– Hezkuntza.

Erregelamenduz ezartzen diren baldintzetan eta beren egoera sozioekonomikoaren arabera, etxeko tratu txarren biktimek lehentasunezko tratua izango dute erabat edo zati batean euskal herri-administrazioetako funtsekin finantzatuta dauden haur-eskoletara sartzeari dagokionez, bai eta hezkuntza-arloan dauden beka eta bestelako laguntza eta zerbitzuetarako ere.

62. artikulua.– Erakundeen arteko koordinazioa.

1.– *Autonomia Erkidegoko Administrazioak gai honetan eskumenak dituzten gainerako euskal herri-administrazioekin erakunde arteko lankidetzak-akordioak egin daitezzen sustatuko du; horrela, etxeko tratu txarrak eta sexu-erasoak gertatzen diren kasuetan, erantzuna koordinatua eta eraginkorra izango da, eta biktimei laguntza integrala eta kalitatezkoa bermatuko zaie. Era berean, gai honetan eskumenak dituzten gainerako erakundeekin ere lankidetzarako bideak bilatu beharko dira.*

2.– *Lankidetzak-akordio horietan, Autonomia Erkidego osorako homogeneousak izango diren jarduketa-irizpideak edo -protokoloak finkatuko dira, era horretako kasuetan dihardutenei zuzenduak. Gainera, mekanismo batzuk ezarriko dira akordiotan, aldeek konpromisoak betetzen dituzten jarraipena egiteko eta ebaluatzeko.*

3.– *Foru- eta toki-administrazioek zera bultzatuko dute: aurreko bi paragrafoetan aipatutako akordioak eta protokoloak garatu, zehaztu eta administrazio bakoitzaren errealitatera egokituko dituzten lankidetzak-akordioak eta protokoloak har daitezela beren lurralde-eremuan.*

Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako otsailaren 18ko 4/2005 Legeak jasotzen duenaz gainera, badira **gaiari berariaz heltzen dioten beste hainbat lege, hitzarmen, protokolo, gida eta abar**, horietako batzuk Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako 4/2005 Legearen aurrekoak, eta beste batzuk berriz, ondorengoak:

- **1/2004 Lege Organikoa**, abenduaren 28koa, **Genero Indarkeriaren aurkako Babes Integraleko Neurriei buruzkoa**.
- **27/2003 Legea**, uztailaren 31koa, **etxeko indarkeria jasaten dutenei eman beharreko babesa arautzen duena**.
- **“Etxeko tratu txarrak eta sexu erasoak jasaten dituzten emakumeei laguntza hobea emateko erakunde arteko II Akordioa”**, 2009ko otsailaren 3an Eudel osatzen duten erakundeek sinatutakoa.
- Eusko Jaurlaritzako **Osasun Saileko Osasun Protokoloa**.
- Eusko Jaurlaritzako **Barne Saileko sailburuordeak** Sexu erasoak (3. zk.) eta etxeko tratu txarrak (48. zk.) gertatzen direnean **izan beharreko portaerei buruz emandako Arauak**.
- **Emakumeen kontrako tratu txarren eta sexu-indarkeriaren aurrean jarduteko gizarte zerbitzuetako profesionalentzako gida**.
- Etab.

4/2005 Legearen aurrekoa da, adibidez, **“Etxeko tratu txarrak eta sexu erasoak jasaten dituzten emakumeei laguntza hobea emateko erakunde arteko I Akordioa”**, egun indarrean dagoen II. Akordioaren aurrekaria, 2001eko urriaren 18an sinatu zena.

Emakundek bultzatuta sinatu zen **“Etxeko tratu txarrak eta sexu indarkeria jasaten dituzten emakumeei harrera hobea egiteko erakundeen arteko I Akordioa”** dokumentuan jasotzen da **funtssezkoa dela gai honi aurre egiteko diziplina anitzeko esku-hartze instituzional koordinatua**. Zehazki, akordioaren helburuaz honako hau jasotzen da: **“akordio horren helburua gai honetan erakundeen arteko koordinazioa hobetzea da, eta Euskal Autonomia Erkidego osoan jarraibide homogeneousak ezartzea, biktimei arretea hobea eskaintzean eta erasotzaileak epailearen esku jartzen laguntzeko”**.

Baina akordio hori (lehen Akordioa zein indarrean dagoen bigarrena) *“marko edo esparru modukoa da, esku-hartze eremuen arabera garatu, zehaztu eta egokitu ahal izango dena”*. Eta Akordioan bertan jasotzen denez, sinatzaileei dagokie *“beren jarduera akordio honen barruan sartu den jarduera protokoloari egokitzeko konpromisoa”*.

Finean, Udala da herritarrarengandik gertuen dagoen Administrazioa eta berari dagokio, emakumeen aurkako indarkeriako arazoaren aurrean jarduna eraginkorra eta efektiboa izan dadin udalerrri mailako koordinazioa bermatzea.

Horretaz jabeturik, **Bergarako Udalak, prozesu honetan parte hartu duten gainerako erakundeekin lankidetzan, propio landu du Bergarari dagokion koordinaziorako protokoloa**, beti ere, udalerriz gaindiko lege, jarraibide eta hitzarmenek eskainitako marko orokor horren barruan.

A) KOORDINAZIORAKO PROTOKOLOA

1. HELBURU OROKORRA

Bergaran emakumeenganako indarkeria-kasuen atentzioan parte hartzen duten erakundeen eta udal-sailen arteko I. Koordinaziorako Protokoloaren **helburua** honako hau da:

Bergaran tratu txarren edota sexu-erasoen biktima diren emakumeei berehalakoa eta disziplina-anitza izango den arreta emateko, babesa eskaintzeko eta dauden askotariko baliabideak bere eskura jartzeko, udalerrri-mailan arretan inplikaturako eragileen koordinazioa eta elkarlana bermatzea.

2. HELBURU ZEHATZAK

Modu koordinatuan jardunez eta elkarlana bideratuz, **honako hauek bermatu nahi dira**:

- Bergarako errealitatea zein den ezagutzeko emakumeenganako **indarkeria-kasuen erregistro bateratua izatea**, beti ere, Datu Pertsonalen Babeserako Lege Organikoak ezartzen duenaren markoan. Horretarako beharrezkoa izango da, erregistro bateratu horretan zein datu bilduko diren adostea.
- Tratu txarren eta sexu-erasoen eremuan lanean ari diren profesional guztiek ezagut dezatela **Bergaran emakumeenganako indarkeriaren errealitateak zein dimentsio eta ezaugarriak dituen**.
- Tratu txarren eta sexu-erasoen eremuan lanean ari diren **profesional guztiek ezagut dezatela** II. Erakunde Arteko Hitzarmena oinarri duen udalerrri-mailako hitzarmen honen arabera, **norbere erakundeari zer jarduera dagokion, eta baita arretan inplikaturako gainerako erakundeei ere zer jarduera dagokien** tratu txarrak eta sexu-erasoak jasan dituzten emakumeei arreta emateko garaian.
- Erakunde desberdineko **profesionalek elkar ezagutzea** eta lankidetzan aritzeko erreferentziazko pertsonak eta horien iristeko kanalak zein diren argi edukitzea.
- **Arreta egiteko dauden baldintzak eta baliabideak hobetzea**, hutsuneak eta hobetu beharrekoak taldean identifikatuz eta horiek konpontzeko talde-lana bideratuz.
- **Biktima diren emakume guztiak jakin dezatela**, salaketa jarri aurretik edo ondoren, **Gizarte Zerbitzuekin harremanetan jartzeko aukera dutela**, eta Gizarte Zerbitzuekin harremanetan jarriz zein eratako baliabideak eskura ditzaketen.
- **Adingabeen interesen defentsan, emakumeenganako indarkeria kasuetan (zeharka bada ere) eragindako adin-txikikorik den argi identifikatzea**, ume horien arduraren emakumea hor eragiteko beharraz ohartaraztea, eta eragile desberdinen artean errealitate horri aurre egiteko lan egitea.
- Ematen den arretan, indarkeriaren ondorioak arintzeko ahalegina egiteaz gainera, **prebentzioa ere lantzea**, horrelakoak gerta ez daitezen eta horrelakoak gertatzen badira, lehenbailehen bidera daitezen.
- **Koordinazioaren eremuan hobetu daitezkeen alderdiak** detektatu, aztertu eta horiei **soluzioa emateko neurriak hartzea**.
- Bai indarkeria-kasuak identifikatzeko eta azaleratzeko, bai arreta hobetzeko, jardueraren eremu desberdinetako **profesionalak etengabe trebatzea**, ahal denean norberak bere entitatean dituen baliabideak erabiliz, eta bestela, talde gisa trebakuntza-behar horiek asetzeko neurriak hartuz.
- Jaso dezakeen aholkularitza juridikoaren inguruan (aholkularitzaren ezaugarriak) edota

salaketak berarekin dakartzan ondorio judzialen inguruan **biktimak informazio argia eta osoa jasotzen duela bermatzeko bitartekoak jartzea.**

3. SINATZAILEEN BETEBEHARRAK

Hitzarmen honen helburuak betetze aldera, hitzarmen honen sinatzaile diren erakundeetako bakoitzak **honako betebeharrak izango dituzte:**

- Hitzarmen honen ondorioz eragin nahi den **elkarlana ahalbidetzeko bitartekoak jarri:** erreferentziako pertsona(k) izendatu, horiengana iristeko kanalak erraztu, adosten diren bileretan eta bestelako ekimenetan parte hartzea ahalbidetu, Bergarako emakumeenganako indarkeriaren errealitateak zein dimentsio eta ezaugarri dituen osatze aldera behar diren datuak Bergarako Udalaren eskura jarri, etab.
- Bitartekoak jarri eta neurriak hartu emakumeenganako indarkeriarekin lotuta lan egiten duten **profesional guztiek ezagut dezaten,** hitzarmen honen arabera, **norbere erakundeari zer jarduera dagokion, eta baita arretan inplikaturako gainerako erakundeei ere zer jarduera dagokien.**
- **Arreta egiteko dauden baldintzak eta baliabideak hobetzeko hitzarmen honen markoan erakundeei egiten zaizkien proposamen edo eskaerak aintzat hartu,** aztertu eta dena delako erabaki edo neurriak gainerako entitateei jakinarazi, neurri edo erabaki horien oinarrian dauden arrazoi edo argudioak ere azalduz.
- **Bere profesionalak etengabe trebatu** emakumeenganako indarkeriaren eremuan ematen den atentzioa eta arreta hobetzeko helburuarekin.

3. KOORDINAZIOAN PARTE HARTUKO DUTENAK

Hitzarmen honen markoan zehaztutako helburuak betetzeko **beharrezkoa da emakumeenganako indarkeria-kasuen prebentzioan, detekzioan eta atentzioan parte hartzen duten eragile guztien parte-hartzea.** Zehazki, honako entitateek eta udal-sailek parte hartzea komeni da:

Udala	Gizarte Zerbitzuak: Gizarte Ongizateko Teknikaria eta Prebentziorako Teknikaria
	Udaltzaingoa
Ertzaintza	Genero-indarkeriako unitatea
Epaitegia	2. Aretoa, Genero-indarkeriako Epaitegia
Osakidetza	Begarako Osasun Zentroa
Hezkuntza-zentroak	Ipintza Institutua
	Aranzadi Ikastola
	Mariaren Lagundia Ikastola
	San Martin Ikastetxea

4. KOORDINAZIOAREN EZAUGARRIAK

Hitzarmen honen helburuak betetze aldera, hitzarmen honen sinatzaile diren erakundeetako ordezkariak gutxienez bi bilera egingo dituzte urtean. Beharren arabera, koordinazioan parte hartuko duten kideek beraiek erabakiko dute bilera gehiago egin behar diren ala ez.

Akordio honetan proposatzen den koordinazioaren dinamizatzailerak Bergarako Udaleko Gizarte Zerbitzuen Saila izango da eta **bere ardura izango da:**

- Bileratarako deialdiak egitea.
- Gai-ordenak prestatzea.
- Bileretan hitz egindakoen akta egitea.
- Akta koordinazioan parte hartzen dutenei iritsaraztea.

Koordinazioaren ondorioz bestelako lanik egitea adostuko balitz, koordinazioan parte hartuko duten kideek beraiek adostuko dute lan horien banaketa nola egingo den.

B) JARDUERA-PROKOLUA¹

0. PRINTZIPIO OROKORRAK

Jarduera protokolo honetan jasotako jarraibideak betetzeko orduan, inplikaturako profesionalak eta erakundeek honako printzipio hauek hartu beharko dituzte kontuan:

a) **Laguntza osoa eta pertsonalizatua.** Protokolo honetan aipaturako indarkeriaren biktimak diren emakumeek eta horien menpekoak diren pertsonak ematen zaien arretak indarkeria egoera bakoitzetik sortzen diren behar ezberdinak hartuko ditu barnean eta, horretarako, kasu bakoitzean gertatzen diren egoera pertsonalen eta sozialen arabera egokienak diren zerbitzuak eta prestazioak jarriko zaizkie eskura.

b) **Berdintasuna.** Arreta biktimak guztiei eskaintzen zaiela bermatu beharko da, honako ezaugarriengatik inor baztertu gabe: egoera zibila, sexu orientazioa, adina, sinesmen edo ideologia, gutxiengo etniko, nazional edo linguistiko bateko kide izatea, maila ekonomikoa, ezgaitasun fisiko, psikiko edo sentzorialak, edota beste edozein izaera pertsonal edo sozial. Era berean, beharrezko neurriak hartuko dira beren egoera pertsonal eta sozialarengatik laguntza osoa jasotzeko zailtasunak dituzten biktimen eskubideak modu eraginkorrean bermatzeko, bereziki, ezgaitasunak dituzten emakumeek eta emakume etorkinek, edozein dela ere beraien egoera administratiboa, eskubide horiek izan ditzaten.

c) **Prebentzioa.** Jasotako jarraibide multzoa aplikatuko da biktimen aurkako indarkeria egoerarik errepikatu ez dadin. Biktimak izan daitezke bai emakumeak, bai beren kargu dituzten umeak eta nerabeak edo beraiekin bizi diren eta mendekotasuna duten pertsona helduak.

d) **Adingabeen interesen defentsa.** Jarduera protokoloa aplikatzeko garaian, biktimek beren kargu dituzten adingabeei arreta eskaintzeko eta horiek babesteko beharrezkoak diren neurriak hartuko dira, adingabeen eskubideak, ongizatea eta garapen osoa bermatzeko. Beti kontuan hartu beharko da umeen eta nerabeen interes gorena, haurrei eta nerabeei arreta eta babesa emateko otsailaren 18ko 3/2005 Legeak xedatzen duen bezala.

e) **Jabekuntza eta normalizazioa.** Kasu bakoitzerako neurri egokiak hartzeko garaian, indarkeriaren biktimak diren emakumeek autonomia eta bizimodu normalizatua izan dezaten ahalegina egin beharko da.

f) **Eraginkortasuna eta arintasuna.** Protokolo honek biltzen dituen jarraibideak aplikatzeko, bermatu beharko da antolaketa eraginkorra eta arina, horrelako egoeretan ohikoa izaten den urgentziak hala eskatuta berehalakotasunarekin jokatzeko.

g) **Ahalik eta biktimizazio txikiena.** Protokolo honetan aipatzen den indarkeria jasan duten emakumeen bigarren mailako biktimizazioa ahal den neurrian ekidin egingo da eta, hortaz, biktimek profesionalak eta erakundeek esku hartzearen ondorioz jasaten dituzten enbarazuak ahalik eta gehien murriztuko dira. Hori horrela, protokolo honetan aurreikusitako arreta eskaintzeko jarraibideak eta bideak betetzea eta inplikaturako erakunde ezberdinak koordinatzea profesionalen ardura izango da; biktimek ez dute ardura hori izan behar.

---

¹ Jarduera-protokolo honetan jasotakoak bat datoz "Etxeko tratu txarrak eta sexu indarkeria jasaten dituzten emakumeek harrera hobea egiteko erakundeen arteko II. Akordioa" dokumentuan jasotakoekin eta egin diren moldaketak jarraibide horiek garatu, zehaztu eta Bergarako errealitateara egokitzeko ahaleginaren ondorio dira.

1. BERGARAKO OSASUN-ZENTROAREN JARDUNA

Osasun arloko langileek tratu txarren edo sexu indarkeriaren biktima izan eta Bergarako Osasun Zentrorra jo duen pertsona baten aurrean duten jokabidea Eusko Jaurlaritzako Osasun Sailaren osasun protokoloan ezarritakoaren arabera izango da, bai lehen mailako arretako kontsultetan, kontsulta espezializatuetan edo larrialdi zerbitzuetan.

JARRAIBIDEAK

Osasun arloko langileek kasu bakoitzari dagokion jarraibideari jarraituko diote eta beti kontu handiz ibiliko dira emakumearen intimitatea eta konfidentziasuna bermatzeko. Horretarako, besteak beste, Bergarako Osasun Zentroak egoera horietan daudenak artatzeko areto bat izango dute.

ETXEKO TRATU TXARRAK GERTATZEN DIRENERAKO JARRAIBIDEAK

A) AGERIKOAK DIREN LESIO FISIKO EDO PSIKIKO AKUTUAK SORTZEN DITUEN TRATU TXARREN AURREAN NOLA JOKATU

1. **Osasun laguntza emango da**, dagokion jarduera terapeutikoen planari ekinez. Sexu-erasoa edo gehiegikeria gertatuko balitz, auzitegiko medikuari deitu.

2. Laguntza emateaz amaitu eta, hala behar denean, dagokion tratamendua jarri ondoren, **lesioen partea bete beharko da**.

Lesioen partean honako datu hauek jasoko dira:

- Biktimaren datu pertsonalak (izena, adina, sexua, helbidea,...).
- Laguntza jasotzeko beharra arrazoitzeko gertakarien azalpena biktimaren deklarazioaren arabera (erasoa gertatu den data; ordua eta lekua; erasotzailea nor den, baldin badaki; eta tratu txar fisiko edo psikiko mota, edo biak).
- Lesioekin zerikusia duten aurrekari pertsonalak.
- Azterketa fisikoa (lesioen deskripzioa: forma, tamaina edo dimentsioak, kokapena eta kolorearen arlo deskriptiboak; argazkiak hartzea ere gomendagarria da, betiere biktimaren alde aurreko baimenarekin).
- Une horretan duen egoera emozionala.
- Azterketa osagarria, horrelakorik egin bada.
- Diagnostikoa.
- Tratamendua.
- Jarduera plana eta oharrak, biktima kasu bakoitzean nora bidali den zehaztuz (lehen mailako arretara; ospitalera; Gizarte Zerbitzuetara edota Biktimari Laguntzeko Zerbitzura).

3. Lesioen partea betetakoan, **biktimari irakurriko zaio**, eta ahalik eta lasterren emakumearen aurkako indarkeriaren arloko epaitegira ala guardiako **epaitegira bidaliko da** jakinarazpena, faxez presazkoa bada, gainerako kasuetan postaz.

Lesioen partearen eta «bidalketa idazkiaren» kopia bana igorriko zaizkio tratu txarrak jasan dituen pertsonari, horrek bere segurtasun pertsonala arriskuan jartzen duenean izan ezik; horrelakoetan, konfiantza duen norbait izendatzeko esango zaio, hark dokumentuak jaso ditzan.

Historia klinikoan, lesioen partearen eta «bidalketa idazkiaren» kopia bana gorde beharko da.

4. Laguntza emateko lehenengo jarduera larrialdietako zerbitzuek edo arreta espezializatuko zerbitzuek egin badute, lehen aipatutakoaz gain, aurrerantzean artatuko duen medikuari jarraipen egokia egiteko **mediku-txostena eman beharko zaio biktimari**.

5. Tratu txarren biktimari dagozkion neurri sozialak eta babes neurriak eskura ditzan, Bergarako

Udaleko **Gizarte Zerbitzuetako profesionalekin harremanetan jartzeko gomendioa egingo zaio eta, berak hala nahi izanez gero, berehala harremanetan jartzen lagunduko zaio.**

6. Azkenik, emakumearen **segurtasunerako edo osotasun fisikorako benetako arriskurik balego, poliziaren presentzia eskatuko da** SOS Deiak Larrialdiak Koordinatzeko Zentrora, Bergarako Ertzaintzaren polizia-etxera edo Bergarako udaltzaingora deituta.

B) AGERIKO LESIORIK SORTZEN EZ DUTEN TRATU TXAR FISIKO ETA PSIKIKOEN AURREAN NOLA JOKATU

Osasun arloko langileek pertsona bat tratu txarren biktima izan daitekeenaren susmoa duenean edo hori pentsarazteko aztarnak aurkitzen dituenean, tratu txarrak gertatu ote diren baieztatu edo aukera hori baztertu beharko dute. Horregatik, garrantzitsua da osasun arloko langileek pertsona batek tratu txarrak jasaten dituela pentsarazten duten zantzuak eta sintomak zein izan daitezkeen jakitea, eta kontsultan adi egotea kasu horiek identifikatzeko.

Beharrezkoa da elkarrizketa klinikoa egoera erraztuko duen konfiantza giroan egitea.

1. Emakumeak tratu txarrak jasotzen dituela onartzen badu, **azterketa zehatza egin beharko zaio**, izan litzakeen lesioak antzemateko eta bere emozio egoera baloratzeko.

Zer azterketa eta zertarako egingo zaizkion jakinarazi beharko zaio.

Biktimak gertatutakoa salatzerik eta babes agindua eskatzerik nahi ez badu, zera azalduko zaio, salatza eta agindua eskatzera animatzearen: salaketa jartzea, eskubidea ez ezik, jasaten ari den harreman bortitzarekin amaitzeko eta Justizia Administrazioak dituen babes mekanismoak eskuratzeko modua dela (erasotzailearen urruntze agindua, poliziaren babesa, aitak semearekiko edo alabarekiko dituen eskubideak bertan behera uztea, etxebizitzaren erabilpena, elikadura pentsioa eta abar).

Era berean, profesionalak legez gertatutakoa epaitegiei jakinaraztera derrigortuta daudela azalduko zaio biktimari.

2. Biktimak tratu txarrak jasaten ari dela onartzen ez badu eta susmoak ondo oinarrituta daudela ziurtatzeko behar beste frogarik ez badago, **historia klinikoan zantzuak eta esku-hartzea erregistratuko dira, arreta berezia eskainiko zaie** antzemandako arazo fisikoei/psikikoei/sozialei eta jarraipen bisitaldiak egiteko aukera eskainiko da.

SEXU ERASOAK EDO GEHIEGIKERIAK GERTATZEN DIRENERAKO JARRAIBIDEAK

A) SEXU ERASOA EDO GEHIEGIKERIA GERTATU BERRI DENEAN ZER EGIN (72 ORDU BAINO GUTXIAGO)

1. Sexu gehiegikeria edo eraso gertatu berria bada (72 ordu baino gutxiago), **biktima Arrasateko ospitalera bidaliko da ahalik eta lasterren** (denbora tarte hori ez da esanahi hertsian ulertu behar; baliteke muga hori zabaltzea eskatzen duten egoerak gertatzea).

2. Ospitaleak, kasu guztietan, dagokion **Bergarako auzitegiko medikuari deituko** dio eta medikua, dagokion baimena eskuratu ondoren, ospitalera joango da.

Biktimaren bizia arriskuan edo egoera larrian ez badago behintzat, medikua bertaratu arte itxarongo da. Zain egon behar den tarte horretan, biktimaren ondoan egon behar da une oro, eta egoera leuntzen lagundu.

Oso garrantzitsua da ez garbitzea eta arropak ez aldatzea. Felaziorik egon bada, ahal den neurrian ekidin egin behar da ospitalean azterketa egin baino lehen biktimak ezer jatea edo edatea. Horrek ahalbidetuko du erasotzailearen froga biologikoak izatea.

Ospitaleko medikuaren funtzioa biktimari laguntzea izango da beti, eta auzitegiko medikuarena, berriz, delitua ikertzea (lesio motak, lagin biologiko eta ez biologikoak jasotzea...). Ahal den heinean, biktimari egingo diren ekintzen berri eman eta horiek egiteko onespena eskatuko zaio.

3. Behin esku-hartze sanitarioa eta auzitegiekin lotutako esku-hartzea amaituta eta, hala behar denean, dagokion tratamendua jarrita, **lesioen partea bete** beharko da.

Lesioen partean honako datu eta informazioa jaso dira:

- Biktimaren datu pertsonalak (izena, adina, sexua, helbidea,...).
- Laguntza jasotzeko beharra arrazoitzeko gertakarien azalpena biktimaren deklarazioaren arabera (erasoa gertatu den data, ordua eta lekua, erasotzailea nor den hura ezagutzen den kasuetan).
  - Lesioekin zerikusia duten aurrekari pertsonalak.
  - Azterketa fisikoa (lesioen deskripzioa: forma, tamaina edo dimentsioak, kokapena eta kolorearen arlo deskriptiboak; argazkiak hartzea ere gomendagarria da, betiere biktimaren alde aurreko baimenarekin).
  - Azterketa ginekologikoa.
  - Une horretan duen egoera emozionala.
  - Azterketa osagarria, horrelakorik egin bada.
  - Diagnostikoa.
  - Tratamendua.
  - Jarduera plana eta oharrak, biktima kasu bakoitzean nora bidaltzen den zehaztuz (lehen mailako arretara; ospitalera; Gizarte Zerbitzuetara edo Biktimari Laguntzeko Zerbitzura).

4. Lesioen partea betetakoan, biktimari irakurriko zaio, eta ahalik eta lasterren emakumearen aurkako indarkeriaren arloko epaitegira ala guardiako **epaitegira bidaliko da**. Jakinarazpena premiazkoa bada, epaitegira faxez bidaliko da. Gainerako kasuetan postaz bidal daiteke.

Lesioen partearen eta bidalketa idazkiaren kopia bana igorriko zaizkio eraso jasan duen pertsonari, horrek bere segurtasun pertsonala arriskuan jartzen duenean izan ezik; horrelakoetan, konfiantza duen norbait izendatzeko esango zaio, hark dokumentuak jaso ditzan.

Historia klinikoan gorde behar da lesioen partearen eta «bidalketa idazkiaren» kopia bana.

5. Lehenengo arreta larrialdietako zerbitzuek edo arreta espezializatuko zerbitzuek eskaini badute, lehen aipatutakoaz gain, aurrerantzean artatuko duen medikuari ospitalean agindutako tratamenduaren jarraipen egokia egitea ahalbidetuko dion **mediku-txostena emango zaio biktimari**.

6. Azkenik, kontsulta amaitu baino lehen, tratu txarren biktimari dagozkion neurri sozialak eta babes neurriak eskura ditzan, **Bergarako Udaleko Gizarte Zerbitzuetako profesionalekin harremanetan jartzeko gomendioa egingo zaio eta, berak hala nahi izanez gero, berehala harremanetan jartzen lagunduko zaio**

B) SEXU ERASO EDO GEHIEGIKERIA GERTATU BERRIA EZ DENEAN ZER EGIN (72 ORDU BAINO GEHIAGO)

1. Horrelakoetan izaten diren kalte eta **lesio fisiko eta psikikoak arintzen lagundu**, dagokion jarduera terapeutikoen plana abian jarritz.

2. Laguntza emateko ekintzak burutu eta, hala behar denean, dagokion tratamendua jarri ondoren, **lesioen partea beteko da**, gertakaria izan eta 72 ordu igaro ez diren kasuetarako adierazitako jarraibideen arabera.

72 orduko denbora tarte hori ez da muga hertsia bezala ulertu behar; gertakaria izan eta 72 ordu baino gehiago igaro eta, oraindik, kasuaren ezaugarriak direla eta, lagin biologikoak eskuratzeko aukera egon daitekeenaren susmoa badago, sexu eraso edo gehiegikeria gertatu berri denetan jarraitzen den prozedura berari jarraitu beharko zaio.

2. BERGARAKO ERTZAINZAREN JARDUNA

Akordio honetan jasotako delituen biktimen aurrean, oro har, Eusko Jaurlaritzako Herrizaingo Saileko Segurtasun sailburuordeak onartutako Sexu erasoak (3. zk) eta etxeko tratatu txarrak (48. zk) gertatzen direnerako jardueri buruzko argibideetan ezarritako printzipio eta jarraibideetara egokituko du bere jarduera Ertzaintzak.

Etxeko indarkeriaren eta genero-indarkeriaren kasuen ardura beti Ertzaintzarena bada ere, kasurik larrienen (babes neurriak dituztenak, arrisku maila berezia dutenak...) informazio trukea egingo dute Ertzaintzak eta Bergarako Udaltzaingoa, batez ere kasu bakoitzean sor daitezkeen larrialdiei erantzuteko.

PREBENTZIOZKO JARDUERAK

Prebentziozko jarduerak, lehenik, emakumeen aurkako indarkeriazko jokabideak gertatzea galaraziko duten jarduerak praktikan jartzera bideratu behar dira, bai indarkeriazko jokabideak antzemateko, bai horien prebentziorako jarduerak egiteko ere.

URGENTZIARI ARRETA ESKAINTZEA

Biktimak hala eskatutakoan, edo beste pertsona edo erakunde batzuek salaketa jartzen dutenean, polizia biktima dagoen etxera edo tokira joango da eta han egongo da beharrezkoa den arte.

Biktimak lesioak baditu, horiek txikiak izan arren, edota lesioak agerikoak ez izanagatik egon litezkeenaren susmoa badago, biktimari dagokion mediku-zerbitzura lagunduko zaio eta lesioen parte eska dezala aholkatuko zaio, ondoren parte hori salaketa jartzeko unean aurkeztu ahal izateko.

Gertatu berria diren sexu-eraso edo gehiegikerien kasuan, Arrasateko ospitaleko larrialdietako zerbitzura eramango da biktima.

Biktimari ez garbitzeko eta arroparik ez aldatzeko esango zaio, eta aho bidezko erasorik gertatu bada, ez jan eta edateko ere adieraziko zaio.

Ospitalera eramaten badute, polizia-taldeak ziurtatuko du auzitegiko medikua ospitalera joateko eskaera egin dutela, mediku-azterketa egin eta laginak hartzeko. Era berean, auzitegiko medikuari gertakariari buruz eskura dauden datu guztien berri emango zaio.

Biktimari ez zaio aitorenik hartuko osasun arloko langileek azterketa egin eta bere behar pertsonalak asetzen diren arte.

Biktimak bere ardurapean adingaberen bat badu, zaindu ezin duen tarte horretan, berak izendatutako pertsonaren edo familiako beste norbaiten esku utziko da adingabea; hori posible ez bada, Bergarako Udaleko Gizarte Zerbitzuekin edo Foru Aldundiko Adingabeen Zerbitzuarekin harremanetan jarri beharko da, horiek adingabearen kargu egin daitezten.

Adingabea biktimatzat jotzen bada edo babesgabe dagoela uste bada, txosten bat idatziko da Bergarako Udaleko Gizarte Zerbitzuei eta Foru Aldundiko Adingabeen Zerbitzuari zuzenduta eta lehenbailehen emango zaie egoeraren berri.

SALAKETA JASOTZEA

Hasteko, biktimari salaketa jartzeak dakartzan ondorioak zeintzuk diren azalduko zaio. Sexu-askatasunaren aurkako delituen kasuan ere, salaketa jartzearen beharra azalduko zaio, ustezko erasotzaileari bide judizialetik pertsegitu ahal izateko.

Era berean, babes-agindua eskatzeko aukera duela jakinaraziko saio, baita salaketa jartzeko zein babes-eskaera eskatzeko doako aholkularitza emango dion ofizioko abokatu bat izateko eskubidea ere. Biktima aholkularitza jasotzeko prest baldin badago, poliziak horretarako behar diren kudeaketak egingo ditu eta biktimari jakinaraziko dio abokatua polizia etxera noiz iristea

aurreikusita dagoen.

Polizia etxean babesteko aginduaren eskaera egiten denean, gertakariak frogatzeko urgentziatzeko atestaturik edo txostena egingo da eta delitu eta falta jakin batzuk azkar eta berehala epaitzeko prozeduraren arabera izapidetuko da atestaturik edo txosten hori.

Salaketaren harrera egiterakoan, biktimaren egoera emozional berezia kontuan hartuko da, betiere segurtasun giro bat sortzen saiatuz. Salaketaren harrera, ahal dela emakumezko batek egingo du, leku eroso eta pribatuan, ahal dela inork edo ezerk eten gabe eta biktimaren intimitatea gordeko duen egoeran. Horrez gain, biktimak erasotzailearekin inongo harremanik ez izateko neurriak hartuko dira.

Salaketa eta/edo deklarazioa jasotzean, ikerketa egiteko beharrezkoak diren datuak eskuratuko dira, biktimaren egoera pertsonalarekin eta salatuarekin duen harremanarekin zerikusia duten alderdiak, erasoaren eta indarkeria historialaren inguruko alderdiak, zuzeneko lekukoak edo erreferentzia egiten zaienak, etab.

Nolanahi ere, biktima deklaratzeko moduan ez dagoela sumatzen bada, deklarazioa eten egingo da beharrezkoa den guztietan, edota atzeratu ere egin ahal izango da. Salaketa jartzeaz amaitutakoan, biktimari salaketaren egiaztagiria emango zaio.

BIKTIMARENTZAKO LAGUNTZA

Biktimak bere segurtasuna arriskuan ikusten badu, edota hala eskatzen badu, lagundu egingo zaio bai berari eta, beharrezkoa bada, baita bere ardurapean dituen seme-alaba adingabeei ere, berak proposatutako helbidera edo beste tokiren batera (senitartekoren baten etxera, lagunenera, etab.) Era berean, beharrezkoa bada, bere etxera ere lagunduko zaio arropa eta premiazko etxeko gaiak har ditzan.

Biktima larrialdietarako osasun zerbitzura, gizarte zerbitzuetara, etxera, etab. eraman behar den kasuetan, bereizgarririk gabeko ibilgailu ofizialean eramango da.

Biktimari arreta eskaintzerakoan eta suerta litezkeen lekualdaketetan, gutxienez emakumezko agente batek parte hartzeko ahalegina egingo da.

INFORMAZIOA EMATEA ETA GIZARTE ZERBITZUETARA BIDERATzea

Biktimari idatziz jakinaraziko zaio bere eskubideak zeintzuk diren eta eskura dauden baliabideak zeintzuk diren.

Biktimari kautelazko babes-neurriak eskatzeko aukeraren inguruko informazioa emango zaio; besteak beste, erasotzaileari debekatzea leku jakin batean (auzo, herri, probintzia, autonomia erkidegoan...) bizitzea edo hara joatea. Biktimari, horrez gain, informazioa emango zaio ahalik eta modu argi eta osoenean honakoan inguruan: babesteko agindua eskatzeko aukera, ofizioko abokatua eskatzeko aukera, doako laguntza juridikoa eskatzeko aukera eta eskura dauden diru-laguntzak.

Gainera, biktimari jakinaraziko zaio arazo mota hauek dituztenei arreta espezializatua eskaintzeko eskura dauden baliabideak zeintzuk diren (abegi-etxeak, laguntza juridikoa eta psikologikoa jasotzeko programak...) eta oso garrantzitsua izango da kasua Bergarako Udaleko Gizarte zerbitzuetara bideratzen saiatzea, harremanetan jartzeko bidea zein den adieraziz, eta berak hala nahi badu, harremana bideratuz.

IKERKETA ETA ATESTATUA EGITEA

Arau-hauste penala gertatu dela eta egilearen ardura zein den egiaztatzeko bitartekoak egiteko beharrezkoak diren *in situ* egiaztapen jarduerak eta ikerketa ahalik eta bizkorren eta zehatzen egingo dira: zuzeneko ikuskapena, lekukoak, biktimari argazkiak ateratzea bere baimenarekin, etab.

Biktimari ikertutako gertakariarekin lotura izan dezaketean ondorio eta elementu guztien berri

emateak duen garrantzia jakinaraziko zaio, gertatutakoa argitzeko helburuarekin. Kautelazko eta prebentziozko neurri gisa, ustezko erasotzailea titularra den lizentzia eta baimenei buruzko informazioa bilduko da, neurri egokiak hartu ahal izateko.

Lehenago biktimarekin edo ustezko erasotzailearekin zerikusia izandako poliziaren esku hartzerik eta/edo salaketarik ba ote dagoen egiaztatuko da eta ustezko erasotzailearen aurrekariak ere ikertuko dira. Gainera, Agintaritza Judizialak lehenago kasuan inplikaturako pertsonekin zerikusia duen babes neurririk ezarri ote duen ere egiaztatuko da.

Atestatuari erantsiko zaio epaitegiari informazioa emateko beharrezkoa den informazio guztia: aurrekariak, ikuskaritza eginbidea, Babesteko Aginduaren eskaera, deklarazioak, etab.

ARRISKUAREN BALORAZIOA ETA BABES NEURRIAK

Biktimaren arrisku egoerak aholkatzen duenean, eta arriskuaren inguruan egindako balorazioaren emaitzak kontuan hartuta, biktima babesteko neurri zehatzak hartuko dira. Bestek beste, honako neurri hauek hartu ahal izango dira:

- Erasotzaileari zaintza eta jarraipena egitea eta hurbiltasun maila detektatzeko teknologia sistemak organo judizialen zerbitzura erabiltzea baldin eta modu eraginkorrean erabil badaitezke, eta hori guztia, erasotzaileari jartzen zaizkion aldentzeko neurri judizialak betetzen direla bermatzeko helburuarekin.
- Errutinen inguruko prebentzio jarduerak, telefono bidezko egiaztapenak eta ausazko bisitaldiak, lekualdaketak, konpainia egitea eta babesteko neurri zehatzak.
- Biktimak etengabe babestea.

Dena den, etxean tratu txarrak jasaten dituzten emakume guztiei honako babes neurriak eskainiko zaizkie, espresuki uko egiten ez badie behintzat:

- Norbere burua babesteari buruzko trebakuntza eta materialak.
- Biktimaren eta polizia-zerbitzuen artean eguneko 24 orduetan komunikazioa ahalbidetzen duten gailuak.

Etxeko eta genero-indarkeriako txostenean ezar daitezkeen babes-neurriak eraginkor bihurtzeko asmoz, biktimen eta erasotzaileen argazkiak atera ahal izango dira. Horretarako, datu pertsonalak erabiltzeko baimena emateko akta aurkeztuko zaio biktimari, sina dezan. Helburua biktimak bere datuak eskusiboki eremu polizialean erabiltzeko baimena ematea da.

Datu horiek Ertzaintzako kideek eta udaltzainek bakarrik erabil ahal izango dituzte. Behin biktimak baimena eman ostean, erasotzailearen eta bere argazki eguneratuak eskatuko zaizkio. Erasotzailearen argazkia beste bide batzuetatik eskuratzea ere izango da.

Espedienteko fitxa poliziala biktimen eta erasotzaileen argazkiekin eta oinarrizko datuekin inprimatu ahalko da, besteak beste sarritan bisitatzen dituzten lekuak, lanbidea, indarrean dauden neurri polizialak eta abar erantsita.

3. BERGARAKO UDALTZAINGOAREN JARDUNA

Akordio honetan jasotako delituen biktimen aurrean, oro har, Eusko Jaurlaritzako Herrizaingo Saileko Segurtasun sailburuordeak onartutako Sexu erasoak (3. zk) eta etxeko tratatu txarrak (48. zk) gertatzen direnerako jardueri buruzko argibideetan ezarritako printzipio eta jarraibideetara egokituko du bere jarduera Udaltzaingoak.

Bergarako Udaltzainek, alde batetik, **prebentzioso jarduerak** bideratuko dituzte, bai indarkeriazko jokabideak antzemateko, bai horien prebentziorako jarduerak egiteko ere. Besteak beste, Bergarako Udaleko Udaltzainek babes-neurriak betetzen direla bermatuko dute Ertzaintzarekin batera, modu koordinatuan.

Bestalde, **biktimak hala eskatutakoan, edo beste pertsona edo erakunde batzuek abisu ematen dutenean**, udaltzainak biktima dagoen etxera edo tokira joango dira eta han egongo dira beharrezkoa den arte.

Biktimak lesioak baditu, horiek txikiak izan arren, edota lesioak agerikoak ez izanagatik egon litezkeenaren susmoa badago, biktimari dagokion mediku-zerbitzura lagunduko zaio eta lesioen parte eska dezala aholkatuko zaio, ondoren parte hori salaketa jartzeko unean aurkeztu ahal izateko.

Gertatu berria diren sexu-eraso edo gehiegikerien kasuan, Arrasateko ospitaleko larrialdietako zerbitzura eramango da biktima. Biktimari ez garbitzeko eta arroparik ez aldatzeko esango zaio, eta aho bidezko erasorik gertatu bada, ez jan eta edateko ere adieraziko zaio.

Ospitalera eramaten badute, udaltzainek ziurtatuko dute auzitegiko medikua ospitalera joateko eskaera egin dutela, mediku-azterketa egin eta laginak hartzeko. Era berean, auzitegiko medikuari gertakariari buruz eskura dauden datu guztien berri emango zaio.

Behar diren urgentziazko neurriak hartzearekin batera, Udaltzainak Ertzaintzarekin harremanetan jarriko dira beti, horiek beren jarduera martxan jar dezaten.

Udaltzainek agertze-akta egingo dute gero ikerketa egiteko beharrezkoak diren gertakariari buruzko ahalik eta datu zehatzenak bilduz.

Bestalde, biktimak, Ertzaintzarengana, Epaitegira edo beste nonbaitera joateko (etxera, babes-etxera, etab.) laguntza behar badu, Bergarako Udaleko Gizarte Zerbitzuek hala eskatuta, biktima edo/eta bere ardurapean dituen adingabeak lagunduko dituzte Udaltzainek.

Biktimari arreta eskaintzerakoan eta suerta litezkeen lekualdaketetan, gutxienez emakumezko agente batek parte hartzeko ahalegina egingo da.

4. BERGARAKO EPAITEGIAREN JARDUNA

Bergarako Epaitegiak, bere jarduna garatzeko garaian, Botere Judizialaren Kontseilu Nagusiak argitaratutako ondorengo gida hauetan ezarritakoarekin arabera jokatu du:

- *Etxeko indarkeriatik sortutako arazo juridikoen inguruko txostenean* (2001eko martxoaren 21ean onartua) dagoen *Etxeko indarkeriaren aurka jarduteko gida praktikoa*;
- *Genero indarkeriaren aurrean babes osoa emateko neurriei* buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren *gida praktikoa*;
- *Eta, Genero indarkeriaren aurrean jarduera judizialari buruzko irizpideen gida.*

Kontuan hartuko ditu, era berean, Eusko Jaurlaritzako Justizia, Lan eta Gizarte Segurantzako Sailak bultzatu dituen neurriak; hau da, Genero Indarkeriaren Aurrean Babes Osoa Emateko Neurrien Legearen eraginkortasuna bermatzeko koordinazio-protokoloa eta etxeko indarkeriaren biktimak babesteko agindua; bereziki, ondorengo orientabideak:

a) Biktimak osasun laguntza eskatzen duten lesioak baditu, edo zauriak dituela uste bada, horiek agerikoak ez izan arren, epaitegiko titularrari berehala jakinaraziko zaio emakumearen egoera zein den eta, gainera, komeni da ondorengo ekintza hauek gauzatzea:

- Polizia judizialak dagokion mediku zerbitzura lagundu behar dio emakumeari. Sexu indarkeria edo gehiegikeria gertatu bada, Arrasateko ospitalera eraman behar da eta biktimari esango diote ez garbitzeko, arroparik ez aldatzeko eta aho bidezko erasoak gertatu bada, ez jateko eta ez edateko ezer.
- Auzitegiko medikua osasun-zentrora joango da, frogak ziurtatzeko eta laginak jaso ahal izateko.

b) Emakumeak osasun laguntzarik behar ez badu, salaketa edo Babesteko Aginduaren eskaera leku pribatuan hartzea komeni da. Izan ere, biktimaren egoera emozional berezia eta egoera pertsonala kontuan hartuta, begirune bereziko tratua eta lehenetsun osoa eman behar zaio.

Biktimari Babesteko Agindua eskatzeko aukera badagoela jakinaraziko zaio eta, era berean, argi adieraziko zaio salaketa jartzeak eta Babesteko Agindua eskatzeak zein ondorio dituen.

Horrez gain, adieraziko zaio Babesteko Aginduaren eskaera formalizatu edo salaketa jarri aurretik txandako abokatu baten eskutik doako aholkularitza jasotzeko eskubidea duela. Abokatu hori etxeko indarkeriaren eta/edo sexu erasoaren biktimen gaian espezializatua izango da.

Biktima aholkularitza jasotzeko prest baldin badago, epaitegiak horretarako behar diren kudeaketak egingo ditu eta biktimari jakinaraziko dio abokatua noiz iristea aurreikusita dagoen.

Salaketan gertakariari buruzko ahalik eta informazio gehien ematea aholkatzen da, behar diren autoak edo eginbideak pilatu ahal izateko, eta beste honako hauek ere jasotzeko: lehenagoko erasoak horrelakorik egon bada, tratu txarren maiztasuna, eta salatu bazituen non eta noiz aurkeztu zituen salaketak, seme-alabek ere jasan ote dituzten eta erasotzaileak armarik baduen edo ez.

Oso garrantzitsua da medikuak edo auzitegiko medikuak berehala mediku azterketa egitea. Medikuek dagokion txostena prestatuko du, eta gera daitezkeen lesio psikologikoen berri eman beharko du txosten horretan.

Komenigarria da, halaber, Lantalde Psikosozial Judizialei txosten psikologiko partziala egin dezaten eskatzea eta hala dagokionean, Biktimari Laguntzeko Zerbitzuei eta/edo Bergarako Udaleko Gizarte Zerbitzuei txosten sozialak egiteko eskatzea.

Era berean, organo judizialek biktimari ekintzen eskaintza egingo diote eta informazioa emateko ohar bat emango diote eskaintzaren edukiak jakinarazteko. Ohar horretan, gainera, Biktimari

Laguntzeko Zerbitzuaren eta Bergarako Udaleko Gizarte Zerbitzuen helbidea eta telefonoa adieraziko dira eta horiekin harremanetan jartzen lagunduko dute.

Zerbitzu horien bidez informazio eman eta aholkularitza eskainiko diote honako alderdi hauen inguruan: erasotzailearengandik aldentzeko eskubidea, Babesteko Agindua eskatzea, banantze zibilerako behin-behineko neurriak eskatzea legeak ezarritako eskaerak betetzen diren kasuetan, Abokatuen Elkargoetako Orientazio Juridikoko Zerbitzuen bidez doako justizia eta laguntzak eskatzeko aukera eta dauden doako gizarte baliabideak (abegi zerbitzuak, laguntza juridiko eta psikologikoa jasotzeko programak, diru laguntzak, etab.).

Inputatuak aitortpena egin ostean, komeni da epaileak babes neurriak hartzeko aukera aztertzea. Instrukzioko epaileak aginpidea duen poliziarri hartutako babes neurrien eta kautelazko neurrien berri emango die.

Era berean, komeni da ustezko erasotzailea Atxilotuari Laguntza emateko Zerbitzuarekin harremanetan jartzea, zerbitzu horrek kasu hori azter dezan. Gainera, Gizarteratzeko Laguntza Zerbitzuak, dagokion ebazpen judiziala betetz, erasotzaileek tratamendua jasotzeko dauden programetara bideratuko du zigorua.

Komeni da epaileak, bere aginpidez baliaturik, prozedura azkartzeko aukera kontuan hartzea, gertakarietan delituren bat gertatu bada. Bat-batean epaitu daitekeen falta baldin bada, poliziarri epaitegiatako eguna jartzeko agenda informatikoari jarraituz lasterren dagoen lanegunean egingo ditu zitazioak.

Epaiketa azkarren kasuan eta eskumena emakumearen aurkako indarkeriaren epaitegiari dagokionean, poliziarri Prozedura Kriminaleko Legearen 796. artikuluan zehazten diren zitazioak hurrengo lanegunean egin beharko ditu, organo judizial horren eguna jartzeko agenda informatikoa kontuan hartuta.

Jarduera ildo horien baitan, komenigarria da, halaber, epaitegiak edo auzitegiak falta epaiketan doako ofizioko abokatua izendatzea aztertzea, beste aldeetakoren bat epaiketara abokatuarekin baldin badao.

Babesteko Agindua aplikatzeak dakar biktimari etengabeko informazioa ematea inputatuaren egoera prozesalari eta kautelazko neurrien izaera eta indarraldiari buruz. Hori horrela, epaitegiak horretarako hartutako erabakien berri emango die Biktimari Laguntzeko Zerbitzuari, eta zerbitzu horrek jakinaraziko dio biktimari informazio hori.

Horrez gain, Biktimari Laguntzeko Zerbitzuak izango dira biktimari, hori Euskal Autonomi Erkidegoan bizi den kasuetan, erasotzailearen espetxeratze egoerari buruzko informazioa emateko ardura izango dutenak. Horretarako, erkidegoko espetxeek zerbitzu horiei jakinarazi egingo die autonomia erkidegoko organo judizialen batean horrelako delituren batengatik inputatuak izan den pertsonaren bat espetxetik irtendakoan.

Bere aldetik, Fiskaltzak ahalegin berezia egingo du indarkeria mota horren biktima izandakoek beren eskubideak zeintzuk diren argi eta modu errazean jakin dezaten; biktimei Babesteko Aginduaren berri eman diezaien; biktimei jakinaraz diezaien inputatuaren zigor, edo hala badagokio espetxe egoera zein den; eta biktimen datu pertsonalak babestuak izan daitezten; eta bereziki biktima administrazioaren menpekoa den baliabideren batean bizi denean, espedientean agertzen den helbidea baliabidearena ez, baizik baliabide horrek gainera duen erakundearen helbidea ager dadin.

5. BERGARAKO UDALEKO GIZARTE ZERBITZUEN JARDUNA

Emakume batek akordio honetan aipatzen diren delituren baten biktima izan eta Bergarako Udaleko Gizarte Zerbitzutura jotzen duenean, honako urratsak emango dira:

a) **Biktimak osasun laguntza eskatzen duten lesiorik badu**, edo nahiz eta ez ikusi zauriak dituela uste bada, dagokion medikuarengana eraman beharko da, beharrezkoa baldin bada (Gizarte Zerbitzuetako edo Udaltzaingoko kideek lagunduta). Era berean, lesioen parte ofiziala eskatzeko adieraziko zaio, horrela, salaketa egitean aurkeztu ahal izateko. Emakumearen segurtasuna edo osotasun fisikoa arriskuan egongo balitz, poliziaren laguntza eskatuko da.

Sexu eraso gertatu berria bada, SOS Deiak jakinaren gainean jarri beharko da, beharrezko gestioak abian jartzeko (anbulantzia bidaltzea, poliziari deitzea...). Ondoren, biktima Arrasteko ospitaleko larrialdi zerbitzuetara eraman beharko da (Gizarte Zerbitzuetako edo Udaltzaingoko kideek lagunduta) eta ez garbitzeko eta arroparik ez aldatzeko esan beharko zaio, eta aho bidezko erasorik gertatu bazaio, ez jateko eta ez edateko, etorkizuneko prozesu judizial baterako funtsezkoak izan daitezkeen frogak deusezta ez daitezen.

Biktima ospitalera eramanez gero, Gizarte Zerbitzuetatik alde aurretik ospitalera deituko da biktima hara daramatela jakinarazi eta ospitalean arreta eskaintzeko prestaketak egiten has daitezzen. Ospitaleak egingo ditu auzitegiko medikua bertaratzeko gestioak biktimari mediku azterketa egiteko eta laginak hartzeko. Edonola ere, auzitegiko medikuari gertakariari buruz eskura dauden datu guztien berri emango zaio.

b) **Biktimak osasun laguntzarik behar ez badu**, arreta egokia eta lehentasunezkoa emango zaizkio, bere egoera emozional berezia kontuan hartuz, betiere.

Emakumearen segurtasuna edo osotasun fisikoa arriskuan badago, SOS Deiak zerbitzura, Ertzaintzara edo Udaltzaingora deitu beharko da, laguntza eske. Poliziari Bergarako Udaldeko Gizarte Zerbitzuetara edo biktima babesteko toki egokienera joateko eskatu beharko zaio.

Lehenengo elkarrizketaren helburua biktimari laguntzea izango da, eskura dituen baliabideak eta arreta jakinaraztea eta arazoak izan ditzakeen irtenbideak azaltzea. Bai berak, bai bere zaintza eta babespean dituen adingabeek gizarte laguntza osoa jasotzeko eskubidea dutela ere azalduko zaio. Jakinaraziko zaio bere segurtasuna, eta hala dagokionean baita seme-alabena ere, zaintzeko eskura dauden bitarteko guztiak bere eskura jarriko direla.

Laguntza juridikoa emateko zerbitzuetako laguntza kualifikatuaz gainera, gizarte zerbitzuetako langileek biktimari bere eskubideei eta egin beharreko prozedura judizialei eta izapideei buruzko oinarriko informazioa eta aholkuak emango dizkie, eta bereziki, honako eskubide hauek dituela esango die: gertatutakoa poliziaren aurrean, emakumearen aurkako indarkeriaren arloko epaitegiaren aurrean ala guardiako epaitegiaren aurrean salatzeko eskubidea; salaketa jartzeari edo Babesteko Agindua eskatzeari buruzko doako aholkularitza juridiko espezializatua jasotzeko eskubidea; erasotzailea beragandik urruntzea eskatzeko eskubidea; banantze zibilerako behin-behinekoak bakarrik diren neurriak eskatzeko eskubidea legezko eskakizunak betetzen badira; Abokatuen Elkargoetako Orientazio Juridikoko Zerbitzuetatik doako justizia jasotzeko eskubidea eta Biktimari Laguntzeko Zerbitzuaren bidez 35/1995 Legeak jasotzen dituen laguntzak eskatzeko aukera.

Biktimari jakinaraziko zaio, halaber, aukera duela, eta komeni dela gainera, babesteko aginduaren eskaera egitea. Horrela, epaitegiak, egoki irizten badio, biktima babesteko neurriak hartuko ditu. Neurri horiek izan daitezke maila penalekoak (behin-behineko espetxe zigorra, erasotzailea aldentzeko agindua...), edo zibilekoak (erasotzaileari etxebizitza erabiltzeko debekua jartzea, seme-alabekiko dituen eskubideak murriztea, mantenu pentsioa ordaindu beharra...). Hala dagokionean, Gizarte Zerbitzuei dagozkion laguntzak eskatzea ere komeni da.

Biktimari jakinaraziko zaio babesteko aginduak salaketa izaera duela, eta legeak agindu horren eskaera Gizarte Zerbitzuetan egitea ahalbidetzen duen arren, biktimari gomendatu eta azalduko zaio agindu hori poliziari eskatzeak duen garrantzia. Izan ere, poliziari eskatuz gero, hainbat izapide egin beharrik ez du izango eta agindua lehenago ematea ahalbidetuko du horrek

(biktimak eta erasotzaileak epaitegian agerraldia egin eta gehienez 72 orduko epean).

Biktimari, horrez gain, jakinaraziko zaio babesteko agindua eskatzeko garaian behar bezalako aholkularitza jasotzeak duen garrantzia; horretarako, abokatuen elkargoetako zerbitzu espezializatuari laguntza juridikoa eskatzeko aukera duela adieraziko zaio. Laguntza hori Gizarte Zerbitzuetatik, poliziaen komisariatik edo epaitegitik eska daiteke.

Gomendio hori eman arren, biktimak babesteko aginduaren eskaera Gizarte Zerbitzuetatik egitea nahiago badu, berriro ere gogoraraziko zaio abokatuen laguntza zerbitzuaz baliatzea komeni dela. Gizarte langilea zerbitzuarekin harremanetan jarriko da horretarako. Biktimak zerbitzu hori erabiltzeari uko egiten badiu, gizarte laguntzaileak lagunduko dio emakumeari babesteko aginduaren eskaera egiten. Babesteko aginduaren eskaera orria betetakoan, gizarte langileak kopia bat eskatzaileari emango dio, beste bat beretzat hartuko du eta jatorrizkoa berehala zaintzako epaitegira bidali beharko du.

Babesteko agindua Kode Penalaren 173.2 artikulua aipatzen dituen pertsonak (ahaidetasun-motaren arabera) ere eska dezakete, baldin eta horretarako gaitasuna badute eta eskabidea eragiten duen gertaerekin loturirik ez badute. Kasu horietan ere, eskatzaileari lagundu egingo zaio babesteko aginduaren eskaera betetzen eta aurreko paragrafoaren azken puntuan ezarritakoaren arabera jokatu da, betiere, babesteko agindua eskatzen duen pertsonak eskaera hori poliziaen egoitzan edo epaitegian egiteari uko egiten badiu.

Biktimak gertatutakoa salatzerik eta babes agindua eskatzerik nahi ez badu, zera azalduko zaio, salatzaera eta agindua eskatzaera animatzearen: salaketa jartzea, eskubidea ez ezik, jasaten ari den harreman bortitzarekin amaitzeko eta Justizia Administrazioak dituen babes mekanismoak eskuratzeko modua dela (erasotzailearen urruntze agindua, poliziaen babesa, aitak semearekiko edo alabarekiko dituen eskubideak bertan behera uztea, etxebizitzaren erabilpena, elikadura pentsioa eta abar). Era berean, profesionalak legez gertatutakoa epaitegiei jakinaraztera derrigortuta daudela azalduko zaio biktimari.

Biktimak salaketarik ez jartzea erabakitzen duen kasuetan, eta hori kasua ez izanik ere egoki irizten denean, Gizarte Zerbitzuek epaitegiari premiazkoak iruditzen zaizkien neurriak hartzeko eskatu ahal izango diote, Genero Indarkeriaren Aurrean Babes Osoa emateko Neurriei buruzko abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren 19.4 artikuluari jarraiki. Eskaera horiek fiskaltzaren bidez bideratuko dira eta fiskaltzarena joko dute aipatutako zerbitzuek eskaerak gauzatzeko.

Era berean, emakumeari erkidegoan tratatu txar eta sexu erasoak gertatzen diren egoerarako eskaintzen diren baliabideen berri emango zaio (juridikoak, psikologikoak, ekonomikoak, gizarte hezitzaileak, alojamentu, lana, etxebizitza eta abarren ingurukoak), eta hala dagokionean, emakumeak baliabide horiek eskuratzeko bidea egingo da, beharrezkoa denean, emakumea zerbitzu espezializatura edo bestelako zerbitzuetara bideratuz.

Emakumeari gogoraraziko zaio baliabide horiek erabiltzea garrantzitsua dela egoera gainditzeko, batez ere arreta psikologikoa eskaintzeko programa espezializatuen garrantzia azpimarratuko da. Uneoro emakumearen autonomia eta autoestimua indartzeko mekanismoak sustatuko dira eta baita biktimek erasotzaileen erruz jasaten duten isolamendua ekiditeko neurriak ere.

Gizarte zerbitzuetako profesionalak kasuari jarraipena egingo dio prozesu osoan zehar eta lan hori biktimei arreta eskaintzeko zerbitzu eta programa ezberdinen lanarekin koordinatuko du emakumeari eta bere seme-alabei bizimodu normalizatua berreraikitzen laguntze aldera.

6. BERGARAKO IKASTETXEEN JARDUNA

a) Jakiten bada, edo susmo sendorik badago, Bergarako heziketa zentroetako **ikasleren batek tratu txarrak eman edo sexu indarkeria baliatzen duela neska ikasle baten aurka**, oraingo edo lehengo harreman baten harira, *Berdinen arteko tratu txarren aurrean heziketa zentroentzako ekintzen gidan* jasotako jarduera protokoloan ezarritakoa aplikatuko da. Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa Sailak egin du gida. Bereziki, zentroko zuzendaritzak edo hark kasuari jarraipena egiteko izendatutako pertsonak honako urratsak jarraituko dituzte:

1. Informazioa jasotzea. Identifikazio datuak jasoko dira zentroari, kasu bakoitzean inplikaturik dauden ikasleei eta eraso motari eta horren larritasunari buruz

2. Kasuaren aurreazterketa eta urgentziatzeko esku-hartzeak. Orientatzailea, aholkularia eta/edo kasu bakoitzerako beharrezko esku-hartzea aztertzeke eta baloratzeko egokienak iruditzen zaizkion pertsonak deituko ditu zuzendaritza taldeak. Egoki irizitako neurriak hartuko dira eraso jasandako neska ikaslearen segurtasuna berehala bermatzeko, eta erasotzaileari neurri zuzentzaileak ezarriko zaizkio.

3. Familiei lehenengo jakinarazpena. Banakako elkarrizketa egiteko deituko zaie, alde batetik, neska ikasleari eta bere familiari, eta bestetik, ikasle erasotzaileari eta bere familiari.

Honakoak izango dira elkarrizketen helburuak: gertatutakoaren berri ematea eta informazioa biltzea; familiek zer gertatu den ba ote dakiten jakitea eta gertatutakoaren inguruan hartu dituzten neurriak zeintzuk diren jakitea; hartu diren edo hartuko diren urgentziatzeko neurrien berri ematea eta horiei buruz duten iritzia eta/edo egin ditzaketek ekarpenak jasotzea; eta salaketa jartzearen edo jasotzearen aukera jakinaraztea, egindakoa delitu izan daitekeela adierazten duen arrastorik balego.

4. Informazioa osatzea, egiaztatzea eta aztertzea. Lehendik dagoen informazioa osatu egingo da egoki irizitako galdera sorta, elkarrizketa edo bestelako prozeduren bidez. Horiek guztiak, ahalik eta diskrezio handienarekin egingo dira.

5. Eskuratutako informazioa ikusita, berdinen arteko tratu txarrak izan ote diren erabakitzea, hezkuntzako ondorioetarako.

6. Hezkuntzako Ikuskatzailetzari gertatutakoa jakinaraztea. Berdinen arteko tratu txarren kasu bat gertatu dela antzematen denean, Hezkuntzako Ikuskatzailetzari idatziz jakinarazi behar zaio salatutako gertakariak zeintzuk diren eta zer neurri hartu diren. Era berean, poliziaren edo epailearen aurrean salaketarik jarri bada edo Arartekoari kexa aurkeztu bazaio, horren txosten idatzia ere bidaliko da Hezkuntzako Ikuskatzailetzara. Berdinen arteko tratu txarra ez dela izan erabakitzen den kasuetan ere, Hezkuntzako Ikuskatzailetzari gertatutakoaren berri ematea gomendatzen da. Gertakariari jarritako kalifikazioa eta, hala dagokionean, hartutako neurriak zeintzuk diren ere adieraziko da.

7. Ekintza plana. Zentroak Ekintza Plan bat prestatuko du eta beharrezkoa dela iritziz gero, Berritzeguneari eta Hezkuntzako Ikuskatzailetzari aholkua eska diezaieke. Planean idatziz jasoko dira zentroak hartu beharreko neurriak; ustezko biktima eta erasotzaileari, familiei, gainerako ikasleei eta irakasleei dagozkien neurriak, hain zuzen, eta kasuaren larritasunaren arabera, gizarte, osasun erakunde edo erakunde judizial batzuei igorritako komunikazioa ere bai.

8. Inplikaturik dauden familiei Ekintza Planean proposatutako neurriak jakinaraztea. Inplikaturik dauden familiei ezagutzera emango zaizkie gertatutakoaren eraginpeko ikasleekin hartutako neurri indibidualak, baita antolakuntza eta prebentziozko neurriak ere.

9. Hartutako neurrien jarraipena eta ebaluazioa egitea. Zentroko zuzendaritzak hartuko du Ekintza Planean aurreikusitako neurriak gauzatzearen ardura. Aldizka zentroaren erreferentziatzeko ikuskatzaileari neurriak zenbateraino betetzen ari diren jakinaraziko dio eta inplikaturik dauden ikasleen gizarte heziketako egoeraren nondik norakoak ere jakinaraziko dizkio.

b) Jakiten bada, edo susmo sendorik badago, Bergarako heziketa zentroetako **langileren batek tratu txarrak ematen edo sexu indarkeria baliatzen duela neska ikasle baten aurka**, zentroko zuzendaritza taldeari gertatutakoaren berri emango zaio eta zuzendaritza taldeak, berehala, Hezkuntzako Ikuskatzailetzari jakinaraziko dio. Hori guztia, kasu bakoitzari dagozkion diziplinazko neurri eta neurri judizialei kalterik egin gabe.

c) Hezkuntza komunitateko norbaitek jakiten badu edo susmo sendorik badu **ikasleren bati senideren batek edo Bergarako ikastetxeren bateko langilea ez den beste pertsonaren batek tratu txarra ematen diola edo bere aurka sexu indarkeria baliatzen dutela**, zentroko zuzendaritzari jakinaraziko dio berehala. Zuzendaritzak, egoera aztertu eta delitu zantzuak daudela irudituz gero, gizarte zerbitzuei, Fiskaltzari eta Hezkuntzako Ikuskatzailetzari gertatutakoaren berri emango dio.

d) Hezkuntza komunitateko norbaitek jakiten badu edo susmo sendorik badu **ikasleren baten amari etxean tratu txarrak ematen dizkiotela edo bere aurka sexu indarkeria erabiltzen dutela**, zentroko zuzendaritzari jakinaraziko dio berehala. Zuzendaritzak, egoera aztertu eta delitu zantzuak daudela irudituz gero, Gizarte Zerbitzuei, Fiskaltzari eta Hezkuntzako Ikuskatzailetzari gertatutakoaren berri emango dio.

Aurreko a), b), c) eta d) ataletan hain zuzen, ezarritakoarekin bat etorritik, tratu txarrak edo sexu indarkeria gertatzen direla jakindakoan, biktimei edo, hala dagokionean, horien familiei informazioa emango zaie biktima diren aldetik hezkuntzaren esparruan jasotzeko eskubidea duten zerbitzu eta prestazioei buruz.

PROKOLAREN SINATZAIK

“Bergaran emakumeenganako indarkeria-kasuen atentzioan parte hartzen duten erakundeek eta udal-sailen arteko I. koordinazio-protokoloa” izena daraman dokumentu hau sinatzen duten **erakundeek honako konpromiso hauek hartzen dituzte:**

- Emakumeenganako indarkeria-kasuen atentzioarekin lotutako beren **jarduera akordio honetan jasotakoaren arabera garatzen dela bermatzea.**
- **Dokumentu honetan jasotakoaren berri** emakumeenganako indarkeria-kasuen atentzioa lan egiten duten **profesional guztiei ematea** eta dokumentuaren edukiak eskuragarri jartzea.
- Akordio honetako edukiak modu eraginkorrean aplikatzen direla bermatzeko beharrezkoak diren **giza baliabideak, baliabide materialak eta teknikoak bideratzea.**
- Akordioa indarrean dagoen bitartean sor daitezkeen **ekimen edo egoera berrietara egokitzeko proposamenak egitea.**

Akordio honek sinatzen den egunetik 2012ko abendaren 31 arte izango ditu ondorioak, eta isilbidez luzatuko da, alderdietakoren batek luzatzeari espresuki uko egiten ez badio behintzat.

Eta aurreko guztiarekin bat datozela adierazteko, Bergaran 2011ko azaroaren 25ean izenpetzen dute akordio hau honako erakunde hauek:

Jesús Maria Elortza Olabe
Bergarako Alkatea

Bergarako Ertzainetxeko unitate-burua

Olga Doiz Unzue
**Osakidetzako Gipuzkoa Mendebalde
Eskualdeko Pertsonaleko Zuzendaria**

Begoña Ochoa-Aizpurua Aguirre
San Martin Agirre Herri Eskolako Zuzendaria

Miguel Angel Alvarez Mallo
Ipintza Institutuko Zuzendaria

Gotzon Iparragirre San Sebastian
Mariaren Lagundiko Ikastolako Zuzendaria

Ane Barruso Lazkano
Aranzadi Ikastolako Zuzendaria

ERANSKINA

HARREMANETARAKO GIDA

OSASUNAREN ARLOA	
BERGARAKO OSASUN-ZENTROA	
Harremanetarako pertsona(k) eta ardura(k)	
Helbidea	
Helbide elektronikoa	
Telefonoa	
Ordutegia	

POLIZIAREN ARLOA	
BERGARAKO ERTZAIN-ETXEA	
Harremanetarako pertsona(k) eta ardura(k)	
Helbidea	
Helbide elektronikoa	
Telefonoa	
Ordutegia	
BERGARAKO UDALTZAINGOA	
Harremanetarako pertsona(k) eta ardura(k)	
Helbidea	
Helbide elektronikoa	
Telefonoa	
Ordutegia	

JUSTIZIAREN ARLOA	
BERGARAKO EPAITEGIA	
Harremanetarako pertsona(k) eta ardura(k)	
Helbidea	
Helbide elektronikoa	
Telefonoa	
Ordutegia	

GIZARTE ZERBITZUEN ARLOA	
GENERO-INDARKERIA	
Harremanetarako pertsona(k) eta ardura(k)	
Helbidea	
Helbide elektronikoa	
Telefonoa	
Ordutegia	
BERDINTASUNA	
Harremanetarako pertsona(k) eta ardura(k)	
Helbidea	
Helbide elektronikoa	
Telefonoa	
Ordutegia	

HEZKUNTZAREN ARLOA	
IKASTETXEA	
Harremanetarako pertsona(k) eta ardura(k)	
Helbidea	
Helbide elektronikoa	
Telefonoa	
Ordutegia	
IKASTETXEA	
Harremanetarako pertsona(k) eta ardura(k)	
Helbidea	
Helbide elektronikoa	
Telefonoa	
Ordutegia	
IKASTETXEA	
Harremanetarako pertsona(k) eta ardura(k)	
Helbidea	
Helbide elektronikoa	
Telefonoa	
Ordutegia	
IKASTETXEA	
Harremanetarako pertsona(k) eta ardura(k)	
Helbidea	
Helbide elektronikoa	
Telefonoa	
Ordutegia	